

พุทธบูรณาการเพื่อบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงาน
ขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
BUDDHIST INTEGRATION FOR ALLEVIATING THE FLOOD CRISIS
AMONG THE PEOPLE THROUGH THE OPERATIONS OF
PUBLIC AND PRIVATE NETWORK ORGANIZATIONS
IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

พระอดิศักดิ์ อนาลโย

Phra Adisak Analayo

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya university

Corresponding Author E-mail: Asakphisal@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปของปัจจุบันในการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กรอบแนวคิดพุทธบูรณาการที่ผสมหลักสังคหวัตถุ 4 วงจรเดิมมีง และทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 19 รูปหรือคน และกลุ่มตัวอย่าง 400 ครั้วเรือน ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพใช้ Content Analysis และเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปของปัจจุบันในการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย การวางแผนมีความเป็นระบบเตรียมล่วงหน้า การดำเนินงานประสานหลายส่วนแม้บางพื้นที่ยังล่าช้า การตรวจสอบช่วยพัฒนาอาจเปิดรับความคิดเห็นมากขึ้น และการปรับปรุงตอบสนองรวดเร็ว

ครอบคลุม 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย พบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยรวมของทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่า 3.6 และค่า r สูงกว่า 0.5 ของในทุกความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญ 0.01 โดยสามารถอธิบายค่าแปรปรวน สูงกว่า 50% ทั้งสองสมมุติฐาน ยอมรับสมมุติฐานว่าตัวแปรอิสระทั้งสองมีผลต่อตัวแปรตาม 3. พุทธบูรณาการเพื่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย การวางแผนควรตั้งอยู่บนความเข้าใจมนุษย์และเคารพศักดิ์ศรี การดำเนินงานต้องรวดเร็วและเปี่ยมเมตตา การตรวจสอบควรโปร่งใสและเปิดรับความคิดเห็น ส่วนการปรับปรุงต้องเรียนรู้ร่วมกันเพื่อฟื้นฟูชุมชน

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; บรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย; การดำเนินงานขององค์กรเครือข่าย

Abstract

This research aimed: 1. To examine the current state of flood crisis mitigation efforts for the public through the operations of public and private network organizations in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province; 2. To identify factors influencing the effectiveness of these flood mitigation efforts; and 3. To propose a Buddhist-integrated approach to enhance flood crisis mitigation under the operations of such network organizations. The conceptual framework integrates Sangahavatthu 4, the Deming Cycle (PDCA), and Maslow's hierarchy of needs. This mixed-method study involved 19 key informants and a sample of 400 households, selected using Taro Yamane's formula. Research tools included in-depth interviews, focus group discussions, and questionnaires. Data collection encompassed both qualitative and quantitative methods. Qualitative data were analyzed through content descriptive interpretation, while quantitative data were examined using means, Pearson's correlation coefficients (r), and stepwise multiple regression.

The research finding revealed that: 1. current flood crisis mitigation efforts involved systematic pre-planning and multi-sectoral coordination, though some areas still experience delays. Evaluation processes contributed to development but could benefit from greater openness to feedback. Adjustments are generally responsive and inclusive. 2. All variables showed mean scores above 3.6 and statistically correlations coefficients (r) > 0.5 , Significant level = 0.01, with both hypotheses supported by over 50% explained variance, indicating that both independent variables significantly affect the dependent variable. 3. The Buddhist-integrated approach suggests that planning should be grounded in human

understanding and dignity; operations should be swift and compassionate; evaluations transparent and inclusive; and improvements based on shared learning for community restoration.

Keywords: Buddhist Integration; Flood Crisis Mitigation; Network Organization Operations

บทนำ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำที่ตั้งอยู่บริเวณจุดบรรจบของแม่น้ำสายสำคัญหลายสาย ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่ออุทกภัยซ้ำซากและรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีสาเหตุจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ทำให้โลกร้อน น้ำแข็งขั้วโลกละลาย และระดับน้ำทะเลสูงขึ้น หากอุณหภูมิเพิ่มขึ้น 2 องศาเซลเซียสภายในปี พ.ศ. 2583 ความเสียหายทั่วโลกอาจสูงถึง 11.7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ (Jevrejeva et al., 2018) แม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการน้ำ เช่น โครงการผันน้ำและแก้มลิง ซึ่งรองรับน้ำได้ถึง 1,047 ล้านลูกบาศก์เมตร (ประยูร เย็นใจ, 2563) แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาอุทกภัยในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องอาศัยแนวทางที่ไม่ใช่เพียงด้านวิศวกรรมเท่านั้น แต่ควรบูรณาการหลักพุทธธรรม อาทิ มัชฌิมาปฏิปทาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเน้นความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2564) พุทธศาสนาเสนอว่าต้นเหตุของวิกฤตสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มาจากความโลภของมนุษย์ ดังนั้น การบรรเทาวิกฤตจึงควรตั้งอยู่บนคุณค่าทางจิตวิญญาณควบคู่กับมาตรการทางระบบ งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาแนวทางการบูรณาการพุทธธรรมเข้ากับการดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในบริบทของภาวะวิกฤต เช่น อุทกภัย การพัฒนาคุณภาพชีวิต และแรงจูงใจในการทำงาน แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ธรรมะในการจัดการกับสถานการณ์จริง เช่น พระสมเกียรติ กิตติโสภโณ และคณะ (2567) ใช้ข้อปธานียธรรม 7 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน สุขชัย หนูแก้ว (2564) นำเสนอการบริหารจัดการลุ่มน้ำโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 และสัปปริสธรรม 7 พระมหากฤษณะ ตรุโณ (2566) เสนอการมองสถานการณ์น้ำท่วมด้วยจิตที่สงบไม่ยึดติด อนัญญา นิตยโชติ (2566) พัฒนาโมเดล BMW ที่ผสมผสานอิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมด้านการจัดการน้ำเชิงจิตวิญญาณ สานุ มหัทธนาตุล และคณะ (2555) เสนอการใช้หลักอริยสัจ 4 พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (2558) ใช้ไตรสิกขาและพรหมวิหารธรรมในการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ พระกฤษฏา สุเมโธ (2565) เน้นบทบาทพระสงฆ์ในการเข้าใจทุกข์ของชุมชนอย่าง

ลึกซึ้ง อติเทพ ภิญญาเกษม (2565) ผสานสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำ นฤมล สมรรคเสวี (2561) เสนอการดูแลจิตใจผู้ประสบภัยโดยใช้เทคนิคการประเมินอารมณ์และความคิด ญัฐภิชฐ นบนอบ (2564) เสนอแนวทางการบริหารจัดการอุทกภัยแบบเชิงรุกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา งานวิจัยยังเน้นย้ำความจำเป็นของการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เช่น การจัดตั้งศูนย์บรรเทาอุทกภัย และการสร้างพื้นที่รับน้ำ (Poaponsakorn & Meethom, 2013; กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย, 2555) พระครูไพศาลศีลวัฒน์ (สวัสด์ อรุโณ) (2565) และพระครูพิศิษฐ์ประชาณาท (ประยูร นนทियो) (2562) แสดงถึงบทบาทของวัดในการพัฒนาชุมชนแบบพุทธ พัลลภ หารุคำจา และคณะ (2562) นำเสนอแนวทางชุมชนพึ่งตนเอง สุทิน ยลทรัพย์ศิริ (2561) เสนอโมเดล BACK ที่ใช้ธรรมะควบคู่กับ PDCA ธเดช ศรีสวัสดิ์ (2565) ใช้ PDCA และอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ พระครูปลัดวีระ อคฺคจิตโต (2565) และพระครูสรวิชัย (วีระ มหาวิโร) (2565) เน้นการมีส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางพุทธ

จากงานวิจัยที่ผ่านมา สะท้อนว่าการบูรณาการแนวคิด สังกะหัตถ์ 4 วงจรเดิมมี (PDCA) และทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวิกฤตได้อย่างยั่งยืน โดยวงจร PDCA ช่วยให้กระบวนการมีการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สังกะหัตถ์ 4 สนับสนุนมิติด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับชุมชน ส่วนทฤษฎีของมาสโลว์ช่วยเสริมการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้ประสบภัยในภาวะวิกฤต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของปัจจุบันในการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและผสมรวมกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้น้ำหนักไปในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการออกแบบเป็น Exploratory Sequential Design

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติอุทกภัยซ้ำซาก ได้แก่ อำเภอบางบาล อำเภอบางไทร อำเภอดมัย และอำเภอสนา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยซ้ำซากที่กำหนดรวมทั้งหมด 67,734 ครัวเรือน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2565) การศึกษาคำนวณได้จำนวน 400 ครัวเรือนจากสูตรของ Taro Yamane

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 19 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา 2. ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่น 3. บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ 4. ผู้อาศัยในพื้นที่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด โดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้พักอาศัยในบ้านที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมซ้ำซาก โดย 1 ครัวเรือนให้ตอบแบบสอบถาม 1 ชุด ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (The Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าไม่ต่ำกว่า 0.8 ทุกข้อ นำไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ 0.928

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ถูกคัดเลือกโดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากทั้ง 2 มุมมอง คือมุมมองของผู้ปฏิบัติงานและมุมมองของผู้ได้รับความเดือดร้อน ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติในพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-To-Face Interview) รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 19 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขาที่เกี่ยวข้อง 9 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บจากแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด แล้วเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 400 ชุดเป็นร้อยละ 100

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การดำเนินการสัมภาษณ์ เวลาและสถานที่ที่กำหนดให้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตจัดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประมวลผลเชิงสถิติพรรณนาแปลความหมายของข้อมูลที่กำหนดค่าเฉลี่ย (Mean) และการใช้สถิติเชิงอ้างอิงด้วย Pearson's Correlation Coefficient และ Stepwise Regression Hypothesis Testing

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีการพรรณนา ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย จากทั้งมุมมองของผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้ประสบความเดือดร้อน แสดงให้เห็นถึงข้อดีของการดำเนินงานเชิงระบบควบคู่กับข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยผู้ให้ความช่วยเหลือให้ความสำคัญกับการวางแผนอย่างเป็นระบบ อ้างอิงจากข้อมูลจริงและการประสานงานระหว่างหน่วยงานมีการประเมินความเสี่ยงล่วงหน้า จัดทำแผนฉุกเฉิน และเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร ซึ่งสะท้อนถึงความตั้งใจในการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประสบภัยสะท้อนว่าในบางพื้นที่ยังมีข้อจำกัดด้านระบบแจ้งเตือนและการเข้าถึงความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง จึงคาดหวังให้มีการวางแผนระยะยาวที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ด้านการดำเนินงานหน่วยงานมีความพยายามในการจัดสรรและส่งมอบความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการประสานงานหลายภาคส่วน แต่ยังมีบางพื้นที่ที่ประสบความล่าช้าจากปัจจัยภายนอก เช่น โครงสร้างพื้นฐานหรือข้อจำกัดด้านการขนส่ง ส่วนในด้านการตรวจสอบ แม้ผู้ให้ความช่วยเหลือจะมีระบบติดตามและวัดผล แต่ผู้ประสบภัยยังอยากเห็นความโปร่งใสและช่องทางแสดงความคิดเห็นที่เข้าถึงง่ายขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้ทั้ง สถิติพรรณนา และ สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ Pearson's Correlation Coefficient และ Stepwise Regression Analysis โดยคะแนนค่าเฉลี่ยรวมของทุกตัวแปรมีค่าสูงกว่า 3.6 และค่า r สูงกว่า 0.5 ของในทุกความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญ 0.01

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสำรวจสภาพการช่วยเหลือขององค์กรเครือข่ายในขณะที่ยังมีประชาชนเผชิญอุทกภัย ด้านสังคหวัตถุ 4

ข้อที่	สำรวจสภาพการช่วยเหลือขององค์กรเครือข่ายในขณะที่ยังมีประชาชนเผชิญอุทกภัย ด้านสังคหวัตถุ 4	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านทุน	3.91	0.885	มาก
2	ด้านปิยวาจา	4.04	0.861	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสำรวจสภาพการช่วยเหลือขององค์กรเครือข่ายในขณะที่ประชาชนเผชิญอุทกภัย ด้านสังคหวัตถุ 4 (ต่อ)

ข้อที่	สำรวจสภาพการช่วยเหลือขององค์กรเครือข่ายในขณะที่ประชาชนเผชิญอุทกภัย ด้านสังคหวัตถุ 4	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	ด้านอัตถจริยา	3.82	0.951	มาก
4	ด้านสมานัตตตา	3.99	0.926	มาก
รวม		3.94	0.825	มาก

โดยการนำผลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามแล้วนำมาสรุปผลการตอบแบบสอบถามดังตัวอย่างที่แสดงในตารางที่ 1 เป็นผลการสำรวจสภาพการช่วยเหลือขององค์กรเครือข่ายในขณะที่ประชาชนเผชิญอุทกภัย ด้านสังคหวัตถุ 4 ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.94 จากคะแนนเต็ม 5

ผลการทดสอบสมมติฐาน

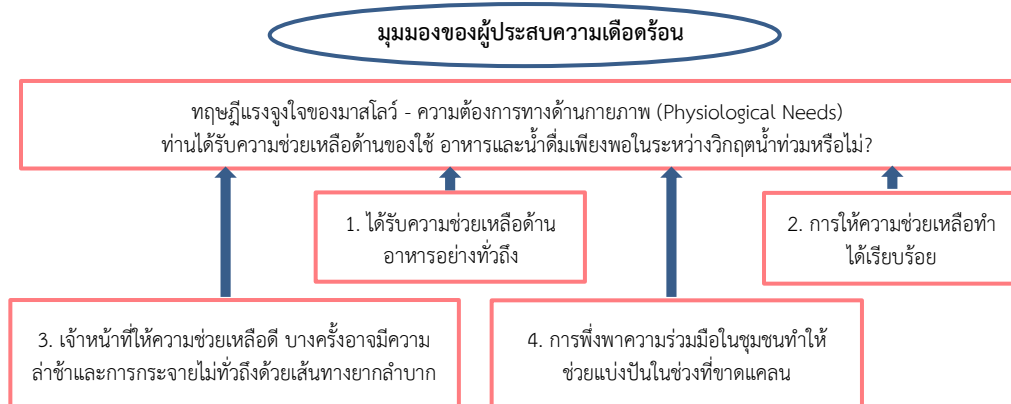
สมมติฐานที่ 1 สมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.605, R^2 เท่ากับ 0.623, Std. Error เท่ากับ 0.283 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2 สมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.595, R^2 เท่ากับ 0.598, Std. Error เท่ากับ 0.610 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปได้ว่า สังคหวัตถุ 4 และวงจรเดมมิงสามารถร่วมกันทำนายนการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัยของประชาชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้แนวทฤษฎีแรงงุใจของมาสโลว์ ได้ร้อยละ 60.5 และ 59.5 ตามลำดับ

จากผลการสำรวจสภาพการช่วยเหลือขององค์กรเครือข่ายในช่วงที่ประชาชนเผชิญอุทกภัย พบว่าการดำเนินการขององค์กรเครือข่ายมีประสิทธิภาพในระดับมากทั้งในมิติของสังคหวัตถุ 4 (ค่าเฉลี่ย 3.94) และ วงจรเดมมิง (PDCA) (ค่าเฉลี่ย 3.89) การช่วยเหลือในมุมของทฤษฎีแรงงุใจของมาสโลว์ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.68 แสดงถึงการตอบสนองความต้องการในหลายระดับ ตั้งแต่ปัจจัยพื้นฐานไปจนถึงการยกระดับคุณภาพชีวิต

3. รูปแบบพุทธบูรณาการที่เหมาะสมต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย โดยผสมหลักสังคหวัตถุ 4 วงจร PDCA และทฤษฎีแรงงุใจของมาสโลว์เข้าด้วยกันในโครงสร้างเชิงสัมพันธ์ (Integrated Framework) ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในระดับชุมชนและองค์กร ผลการวิจัยพบว่า การผสมทั้งสามแนวคิดทำให้เกิดการบรรเทาวิกฤตที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมมิติระบบงาน ความสัมพันธ์ และแรงงุใจ มุมมองผู้ให้ความช่วยเหลือเน้นการวางแผน (Plan) บนพื้นฐานการเข้าใจความต้องการระดับกายภาพและความปลอดภัย จัดสรรทรัพยากรอย่างมีทานและความร่วมมือ (Do) ผ่านการสื่อสารด้วยปิยวาจาและการปฏิบัติตนด้วยอัตถจริยา มีการตรวจสอบ (Check) ด้วยเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วม และการปรับปรุง (Act) โดยเน้นสมานัตตตา

ภาพที่ 1 สรุปผลสัมภาษณ์ประเด็นด้านกายภาพ มุมมองของผู้ประสบความเดือดร้อน

ผู้ประสพภัยสะท้อนว่าการได้รับการสื่อสารอย่างเข้าใจและมีโอกาสร่วมวางแผนสร้างแรงจูงใจสู่ระดับความภาคภูมิใจและพัฒนาตนเอง ภาพรวมแสดงให้เห็นว่าสังคหวัตถุ 4 คือ กลไกคุณธรรม PDCA คือ กลไกบริหาร และมาสโลว์ คือ กลไกแรงจูงใจที่ทำงานร่วมกันอย่างพลวัตเพื่อระบบการจัดการภัยพิบัติที่มีความเป็นมนุษย์ โดยภาพที่ 1 ได้นำเสนอตัวอย่างการให้ผลสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในมุมมองของผู้ประสบความเดือดร้อน ในด้านกายภาพ (Physiological Needs) เพื่อนำผลที่สรุปได้เป็นข้อมูลมาประมวลในการบูรณาการ

ภาพรวมของการบูรณาการทั้งสองมุมมอง การบูรณาการมุมมองของผู้ประสพภัยและผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการภัยพิบัติที่เน้นทั้งมนุษยธรรมและระบบบริหารอย่างแท้จริง โดยมี 4 ประเด็นสำคัญ คือ 1. การวางแผนที่ยึดโยงกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ควบคู่กับข้อมูลจริงและความเป็นธรรม 2. ความสามารถในการดำเนินงานที่รวดเร็ว ควบคู่การสื่อสารด้วยเมตตาแม่ในพื้นที่เสี่ยง 3. ความโปร่งใสในการตรวจสอบ โดยต้องมีช่องทางสื่อสารที่เข้าถึงได้จริงสำหรับทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง 4. การพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้จากวิกฤต เสริมพลังชุมชนให้มีส่วนร่วมในนโยบายอย่างมีศักดิ์ศรี การบูรณาการดังกล่าวจึงไม่ใช่เพียงการประสานเชิงเทคนิค แต่คือการผสานคุณค่าความเป็นมนุษย์เข้ากับกระบวนการจัดการภัยพิบัติอย่างลึกซึ้งและมีชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพทั่วไปของการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย ผลการวิจัยสะท้อนว่าการวางแผนล่วงหน้าเป็นรากฐานสำคัญของการบรรเทาวิกฤต ผู้ให้ความช่วยเหลือได้ดำเนินการประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า การเตรียมบุคลากรผ่านการฝึกอบรม และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีระบบ สะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการจัดการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสุภชัย หนูแก้ว (2564) ที่เสนอว่าการผสานพุทธธรรมกับการวางแผนสามารถสร้างกลไก

การช่วยเหลือที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม มุมมองของผู้ประสพภัยชี้ให้เห็นว่าการวางแผนยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในด้านการสื่อสาร จุดอพยพ และระบบแจ้งเตือนที่ขาดประสิทธิภาพ ความคาดหวังของประชาชนเน้นการพัฒนาระบบระยะยาว สอดคล้องกับธเดช ศรีสวัสดิ์ (2565) ที่เน้นระบบการบริหารที่ยืดหยุ่นและตั้งอยู่บนข้อมูลจริง ในขณะที่การตรวจสอบ เริ่มมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ในการพัฒนาระบบตรวจสอบที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ด้านการปรับปรุงแก้ไข พบว่าผู้ให้ความช่วยเหลือมีความพยายามในการวางแผนเชิงรุกและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

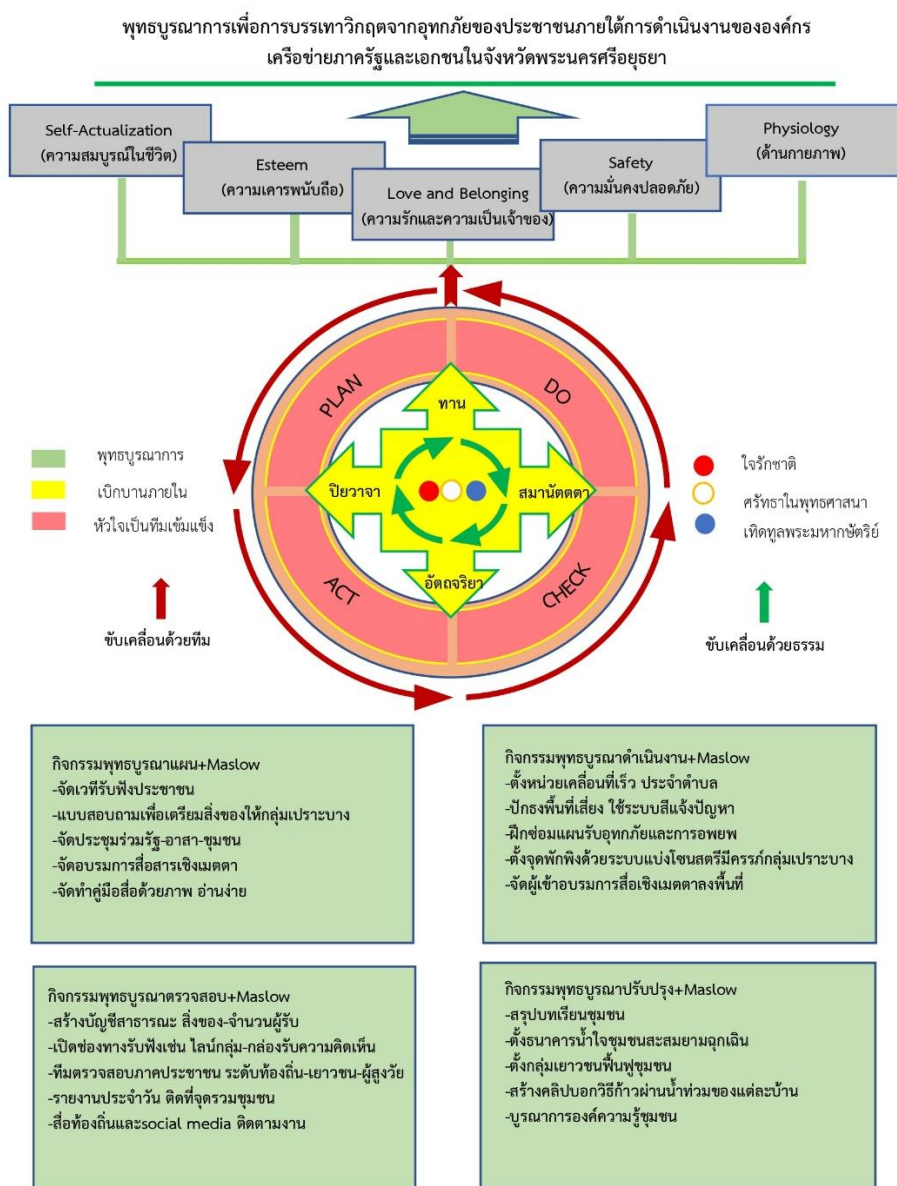
2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย ระบุว่า สังคหวัตถุ 4 และ วงจรเดมมิง (PDCA) มีอิทธิพลต่อการบรรเทาวิกฤตในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ในภาคสนามอย่างสอดคล้องกับระดับความต้องการของมาสโลว์ เช่น การให้ความช่วยเหลือ (ทาน) การกระทำด้วยเมตตา (อรรถจริยา) และการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (สมานัตตตา) ช่วยเพิ่มความรู้สึกปลอดภัย ความไว้วางใจ และแรงจูงใจในการฟื้นฟู ซึ่งเป็นหัวใจของระดับความต้องการพื้นฐานในทฤษฎีของ Maslow (1943) ทั้งนี้ หลักฐานจากงานของพระครูปลัดวิระ อคฺคจิตโต (2565); พระครูสรวิชัย (วิระ มหาวิโร) (2565) และสุทิน ยลทรัพย์ศิริ (2561) สนับสนุนว่าการประยุกต์ใช้วงจรเดมมิงร่วมกับหลักธรรมสามารถพัฒนาแบบจำลองที่ส่งเสริมความร่วมมือในชุมชน เช่น โมเดล BTF หรือ BACK ที่เชื่อมโยงบ้าน วัด โรงเรียน อย่างเป็นระบบ ข้อมูลยังสอดคล้องกับงานของसानู มหัทธนาตุล และคณะ (2555) ที่เสนอการใช้พรหมวิหาร 4 และ PDCA ในการสร้างแรงจูงใจด้านจิตใจ

3. การเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการที่เหมาะสมต่อการบรรเทาวิกฤตจากอุทกภัย งานวิจัยนี้เสนอรูปแบบพุทธบูรณาการที่ผสมหลักสังคหวัตถุ 4 วงจรเดมมิง (PDCA) และทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ ซึ่งสะท้อนถึงความซับซ้อนของภารกิจการช่วยเหลือและความคาดหวังของประชาชนในภาวะวิกฤต รูปแบบดังกล่าวสามารถตีความได้ทั้งในด้านระบบ (PDCA) คุณธรรม (สังคหวัตถุ 4) และแรงจูงใจ (Maslow, 1943) ที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นองค์รวม ด้านการวางแผน ผู้ให้ความช่วยเหลือเน้นการเก็บข้อมูลพื้นที่จริง การประเมินความเสี่ยง และการจัดการอย่างเป็นระบบ ในระดับความต้องการด้านความปลอดภัย ขณะที่การบูรณาการทานและอรรถจริยาในชั้นวางแผนช่วยให้เข้าถึงความจำเป็นที่แท้จริงของผู้ประสพภัย (สุกชัย หนูแก้ว, 2564) ในการดำเนินงาน ความเมตตา ความเท่าเทียม และความเป็นระบบ คือหัวใจหลักของการปฏิบัติ โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยปิยวาจา การเข้าถึงกลุ่มเปราะบาง และการมอบความช่วยเหลืออย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งเชื่อมโยงกับระดับความต้องการด้านความเคารพนับถือ ตามมาสโลว์ และสอดคล้องกับงานของพระกฤษฎา สุขเมธ (2565) ที่เสนอให้การช่วยเหลือต้องเข้าใจความทุกข์ของชุมชนอย่างลึกซึ้งในขั้นการตรวจสอบ การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตรวจสอบ และแสดงความเห็น นำไปสู่ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเพิ่มความโปร่งใส โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้อรรถจริยา และสมานัตตตา ประกอบการตรวจสอบเชิงพุทธ ขั้นปรับปรุงแก้ไข คือหัวใจของความยั่งยืน โดยการเรียนรู้จากผลลัพธ์ การปรับกลยุทธ์ การให้ความรู้ และการสร้างเครือข่าย

คือ การตอบสนองระดับสูงสุดของมาสโลว์ ซึ่งไม่ใช่เพียงการให้สิ่งของ แต่คือการให้โอกาสพัฒนา และคุณค่าแห่งชีวิต (सानู มหัทธนาตุล และคณะ, 2555) รูปแบบพุทธบูรณาการนี้ไม่เพียงสะท้อนกับแนวคิดเดิมที่เสนอในวงการพระพุทธศาสนา แต่ยังมีศักยภาพในการนำไปประยุกต์กับรูปแบบการจัดการภัยพิบัติที่ต้องการความเข้าใจในมิติของจิตใจและความเป็นมนุษย์ (อดิเทพ ภิญาเกษม, 2565)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้เป็นระบบองค์รวม โดยภาพที่ 2 เชื่อมโยงแนวคิดเชิงจริยธรรมของพระพุทธศาสนา เข้ากับกลไกการบริหารจัดการสมัยใหม่ และแนวคิดทางจิตวิทยาของมาสโลว์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1. ระบบการบูรณาการแบบ 3 ชั้น การเชื่อมโยงวงจรเดมมิง เข้ากับสังคหวัตถุ 4 ทำให้แต่ละชั้นของวงจรเดมมิงมีรากฐานด้านคุณธรรม เช่น การใช้ทานในชั้น Plan ปิยวาจา ในชั้น Do อตถจริยา ในชั้น Check และสมานัตตตา ในชั้น Act ซึ่งส่งผลให้กระบวนการจัดการภัยพิบัติมีความเป็นมนุษย์และไว้วางใจได้ 2. การตอบสนองความต้องการของมนุษย์อย่างลำดับขั้น ได้เชื่อมโยงระหว่าง PDCA+สังคหวัตถุ 4 กับมิติของความต้องการตามลำดับของ Maslow 3. การเคลื่อนจากภายนอกสู่ภายในและจากภายในสู่ภายนอก แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นกลไกของภายนอก (เช่น ระบบ PDCA) ที่ต้องขับเคลื่อนด้วยธรรมภายใน เช่น สังคหวัตถุ 4 เพื่อให้การจัดการภัยพิบัติมีคุณภาพเชิงจริยธรรม พร้อมกันนี้ แรงจูงใจของประชาชนในการฟื้นฟูตนเองก็ และสามารถสังเคราะห์ออกเป็น 4 ด้านที่เป็นสิ่งสำคัญ ได้แก่ 1. ประสิทธิภาพของการวางแผน 2. ความสามารถในการดำเนินการ 3. ความโปร่งใสในการตรวจสอบ และ 4. การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมในแต่ละด้านจึงถูกออกแบบมาเพื่อเชื่อมโยงทั้งเชิงโครงสร้างและจิตสำนึกของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรนำหลักธรรม เช่น สังคหวัตถุ 4 บรรจุเข้าในระบบอบรมผู้นำท้องถิ่น
2. จัดให้มีระบบ PDCA แบบพุทธบูรณาการในการวางแผนรับมืออุทกภัยในแต่ละพื้นที่
3. ส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์เป็นผู้ประสานใจระหว่างองค์กรกับประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้ปฏิบัติงานควรมีทักษะการพูดให้คนอุ่นใจ และการให้ที่เข้าใจจริง มากกว่าการจัดการตามระบบ
2. ควรสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการให้โดยธรรม เพื่อเสริมพลังภายในของชุมชนในระยะยาว
3. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในการใช้เครื่องมือทางความคิด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความเชื่อมโยงของปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาต่อการฟื้นฟูตัวของประชาชนหลังอุทกภัย
2. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการทรัพยากรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ระบบติดตามข้อมูลแบบเรียลไทม์ ในการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย. (2555). *การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะอุทกภัยปี 2554 : กรณีศึกษาจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ณัฐกิชฐ นบอบ. (2564). *แนวทางในการบรรเทาปัญหาอุทกภัย กรณีศึกษา จังหวัดอุทัย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธเดช ศรีสวัสดิ์. (2565). *พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นฤมล สมรรคเสวี. (2561). *ภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติทางธรรมชาติกับบทบาทพยาบาล*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.
- ประยูร เ็นใจ. (2563). *การบริหารจัดการน้ำและการประเมินผลสัมฤทธิ์การใช้พื้นที่ลุ่มต่ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรณีศึกษา : ทุ่งผักไห่ (พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- พระกฤษฎา สุ่มเธ. (2565). *บทบาทพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ผู้ประสบอุทกภัยเชิงพุทธบูรณาการ (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ สาขาวิชาพระพุทธรศาสนา)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาสุพล อาสโ. (2558). *การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศน์วิพุทธ (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดวีระ อคคจิตโต. (2565). *รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพิศิษฐ์ประษานา (ประยูร นนทโย). (2562). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูไพศาลศีลวัฒน์ (สวัสดิ์ อรุโณ). (2565). *รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมและภาวะวิกฤตอุทกภัยของชุมชนลุ่มน้ำเจ้าพระยา จังหวัดอ่างทอง (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการพัฒนาสังคม)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูสรวิชัย (วีระ มหาวีโร). (2565). การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักมงคลสูตรเชิงพุทธบูรณาการ (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2564). พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: นิติธรรมการพิมพ์.
- พระมหาภุชงค์ ตรีโณ. (2566). มองน้ำท่วมในเชิงปรัชญา : บทควมวิชาการด้านพระพุทธศาสนา. สืบค้น 2 มีนาคม 2567, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/414>
- พระสมเกียรติ กิตติโสภโณ และคณะ. (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิจัยและวิชาการบวรพัฒน์*, 2(1), 1-14.
- พัลลภ หารุคำจา และคณะ. (2562). การพัฒนาแผนชุมชนพึ่งตนเองเชิงพุทธในจังหวัดลำพูน. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 10(2), 316-330.
- सानุ มหัทธนาตุล และคณะ. (2555). อุทกภัย : พุทธบูรณาการแนวทางในการบริหารจัดการน้ำที่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบัน. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 8(พิเศษ), 1-18.
- สุทิน ยลทรัพย์ศิริ. (2561). รูปแบบการบริหารงานวิศวกรรมตามหลักพระพุทธศาสนา (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภชัย หนูแก้ว. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการลุ่มน้ำปากพนังเชิงพุทธบูรณาการ (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อติเทพ ภิญญาเกษม. (2565). การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนัญญา นิตยโชติ. (2566). การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทไทย นิตโชติ จำกัด เชิงพุทธบูรณาการ (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Jevrejeva, S. et al. (2018). Flood damage costs under the sea level rise with warming of 1.5 °C and 2 °C. *Environmental Research Letters*, 13(7), 8-12.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

Poaponsakorn, N. & Meethom, P. (2013). *Impact of the 2011 Floods, and Flood Management in Thailand*. Retrieved March 20, 2024, from <https://shorturl.asia/bk1mg>

